

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Afklaring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 243. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346604591952/facsimile.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

ikke hvor maange unge Herredsfoged- og Præste- og Proprietær-Døtre. -- Ja, ja -- De kunde haft en værre Lærer i Grundtvigianisme end Præsten i Vorbjerg. -- Men det, De kalder den folkelige Overræstling, er dog kun den ene Sidde af Sagen, -- en anden Sidde af Sagen er den praktiske, som De sad og forargedes over, at vi havde fremme for lidt siden --»

«Jeg forargedes ikke, men --»

«Men vil De vidde, hvad der er det centrale, det tilgrundliggende i alt Højskoleliv -- ja, da er det den *folkelige Tro*, Troen paa Folkeanden, paa Holger Danske, som ham, der ledter og fører det danske Folk mod det af Gud satte Maal. Den Tro, kan De nok forstaa, den kan vi føre med os overalt, hvor vi færdes, i Skolen, i det praktiske Liv, hvad vi saa tager os for --»

«Ja, og den Tro -- undskyld, jeg afbryder -- kan antages af en Person, som i Virkeligheden staa aldeles fremmed for dansk Folkeliv, en Person f. Eks, som er ganske steriliseret af Avislæsning og brandende Spørgsmaal og andet Døgnets Gøgl, -- den Tro er altsaa ganske uvedkommende det ejendommelige danske Folkeliv.»

«Jeg siger Dem -- og jeg vil bedde Dem lægge Mærke til mine Ord -- denne Tro er *Kjærnen* i al dansk Folkelighed.»

«Hvor kan De dog sige stigt, bedste Hr. Forstander: i saa Fald havde det danske Folkeliv jo været uden Kjærne lige til Grundtvigs -- eller, rettere sagt, Ingemanns Dage --»

«Troen har været der, om end den har været fordunklet --»

«Hør, Meyer, nu vil jeg fortælle Dig een Ting,» sagde Friskolelærer Petersen, «for nu vil jeg ogsaa snakke lidt med; jeg har aldrig troet paa den personlige Folkeand, og alle vi yngre her i Kredsen -- f. Eks. Riffelforeningens Medlemmer -- vi synes, det er noget godt Gammelmandssludder, dette om Holger Danske. Hvad siger Du saa til det?»

«Jeg siger, det gjør mig ondt at høre. Men jeg siger ogsaa: Folkeanden styrer og ledter ikke blot dem, som troer paa ham, men ogsaa dem, som vel fornægter ham i Ord, -- blot de ikke fornægter ham i Handling.»

«Jeg begriber ikke,» sagde Hellum, «at den grundtvigske Folkeopdragelse nu ogsaa skal gøres til en Troessag. Det behøver den dog virkelig ikke, da den er baseret paa en saa uomtvistelig og betydningsfuld Opdagelse som den: at Modermaalet og Folkeminderne er i sig selv en vældig, en uimodstaaelig Magt i Folkeopdragelsen, som